د افغانستان اسلامي امارت

د ارشاد، حج او اوقافو وزارت

د مساجدو د ارشاد او انسجام رياست

د جمعې ورځې د خطابت موضوع او

ليکلی تقرير او بيان چې د هيواد دمرکز او ولاياتو

ټولو خطيبانو ته په دواړو ملي ژبو (پښتو او دري) کې ليږل کيږي

۲۲/ جمادي الأول /۱۴۴۴هـ ق مطابق۲۵/ قوس/۱۴۰۱هـ ش

مهر، خاص د منکوحې ښځې حق دی او ولور اخيستل شرعي جواز نلري.

الحمدلله القائل فی کتابه المبين:{وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُم مَّوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ}، وأشهد أن لاَإله إلا الله وحده لاشريک له، وأشهد أن محمداً عبده ورسوله، اما بعد:

د اسلام د مقدس دين د ظهور څخه مخکې ښځه د هر ډول مادي او معنوي حقوقو څخه محروم وه؛ بلکې ښځې ته چا دانسان په سترګه نه کتل او د مال او متاع په څير به يې په ميراث سره وړله او دمالکيت حق يې نه درلود، کله چې پيغمبر عليه السلام په پيغمبرئ مبعوث شو او د رسالت درروند بار ورته وسپارل شو، د اسلام د مقدس دين فرمانونه او قوانين ورباندې نازل شو، پيغمبر عليه السلام خپلو پيروانو ته يې اعلان وکړ چې ښځې د سړو په شان د حقوقو څخه برخمنې دي او دوی د ژوندی پاتې کيدو هم حق لري او د مالکيت حق لري؛ چې د هغو حقوقو له جملې څخه يو يې د مهر حق دی، مهر يواځې د ښځې حق دی او پرته دښځې د اجازته هيڅوک په مهر کې دمالکيت او تصرف حق نلري.

د اسلام په مقدس دين کې ښځو ته د هغوی د شان سره مناسب داسې حقوق ورکړل شوي دي چې په نورو اديانو کې يې ساری نه ليدل کيږي. داسلام مقدس دين ښځو ته د جاهليت د زمانې د بدو رواجونو، رسمونو ، او ظلمونو څخه نجات ورکړ. د جاهليت په زمانه کې يواځې د نکاح په مورد کې پر ښځو دری قسمه ظلمونه کيدل، دری واړه ظلمونه الله جل جلاله بند کړل.

لومړی:- له ميړه څخه چې به مهر اخيستل کيده دا به داسې ورباندې سخته تماميدله، لکه چې دورند تاوان ورته رسيدلی وي. په ترش تندي به يې دا مهر ورکولو ، الله ورته وفرمايل: {نِحْلَةً } النساء:(۴) د زړه په شوق سره يې ورکړئ .

دوهم:- ظلم به داؤ چې دا مهر به د ښځې د اقرباؤ حق ګڼل کيده- لکه نن زمانه کې چې په افغانستان کې د خلکو ګمان دادی چې ښځه په مهر کې حق نلري او مهر څخه پرته د ښځې د مشوری او رضايت څخه د ښځې اقرباء اخلي او په اکثرو حالاتو کې ښځه د خپل مهر هيڅ معلومات نلري- الله تعالی دا ظلم هم بند کړ:{وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِن } معنا مهر د ښځې حق دی او هغې ته يې ورکړئ.

دريم:- ظلم به داؤ چې ميړه به خپله ښځه تر تاثير لاندې راوستله ترڅو خپل مهر ميړه ته وبښي؛ لکه نن صبا چې په افغانستان کې ديته ورته عمل ترسره کيږي او ښځه دی ته اړايستله کيږي چې د خپل مهر څخه تيره شي. الله تعالی دا ظلم هم بند کړ.(فان طبن لکم)

د حجة الوداع په مشهور حديث کې راغلی دي:(فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ، كَحُرْمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا، فِي

شَهْرِكُمْ هَذَا، فِي بَلَدِكُمْ هَذَا)، (ثُمَّ قَالَ: اسْمَعُوا مِنِّي تَعِيشُوا، أَلَا لَا تَظْلِمُوا، أَلَا لَا تَظْلِمُوا، أَلَا لَا تَظْلِمُوا، إِنَّهُ لَا يَحِلُّ مَالُ امْرِئٍ إِلَّا بِطِيبِ نَفْسٍ مِنْهُ). مسند أحمد

ترجمه:- بيشکه ستاسې وينه، ستاسې مالونه او ستاسې عزت پر تاسو حرام دی(له منځه وړل دهغې) لکه حرمت ددې ورځې ستاسې، په دې مياشت ستاسې کې، په دې ښار ستاسې کې(مکه مکرمه)، بيايې وفرمايل: زما خبره واورئ چې ژوند وکړی، خبردار! په خپلو منځو کې يو پر بل ظلم مه کوئ دری ځله يې داخبره تکرار کړه، بيشکه حلال نه دی مال د بل کس، مگر د هغه د زړه په خوښی سره.

همدا راز منکوحې ښځې ته مهر ورکول د نکاح او زنا ترمنځ د توپير ښکاره دليل دی. په جاهليت کې به خاوند د منکوحې ښځې خپلوانو ته مال ورکولو چې (حلوان) به يې ورته ويلی، چې اسلام دا عمل باطل کړ او مهر يې خاص د منکوحې

ښځې حق وگرځولو او مهر بايد منکوحې ښځې ته ورکړل شي او د منکوحې ښځې د ولي او خپلوانو په کې هيڅ حق نشته. د جاهليت په زمانه کې په دوه قسمه خلکو باندې زيات ظلم کيده، يوه ښځه او بل يتيم.

د النساء په سورت کې ددې دواړو ضعيفانو پر حقوقو تاکيد شوی دی او ددواړو حقوق يو ځای ذکر شوي دي.

ددې امله رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايي ای الله ! زه د دوه ضعيفانو ښځې او يتيم حقوقو باندې ظلم کول حرام گرځوم.(اللَّهُمَّ إِنِى أُحَرِّجُ حَقَّ الضَّعِيفَيْنِ الْيَتِيمِ وَالْمَرْأَةِ) سنن ابن ماجه، سنن النسائي

ترجمه:- ای الله ! زه حرام گرځوم د پښو لاندې کول حق ددوه ضعيفانو يتيم او ښځې.

نن صبا خلك د ښځو په عوض کې درانه دروانه ولورونه اخلي او انجلی د مال جمع کولو لپاره مالي سرچينه گڼي او انجلی هغه چاته ورکوي چې زيات دولت ولري او دينداري، اخلاق او عمر هيڅ په پام کې نه نيول کيږي.حال دا چې په حديث شريف کې رازي:(تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ لأَرْبَعٍ: لِمَالِهَا وَلِحَسَبِهَا وَجَمَالِهَا وَلِدِينِهَا، فَاظْفَرْ بِذَاتِ الدِّينِ، تَرِبَتْ يَدَاكَ).صحيح البخاری

ترجمه:- عادتاً به نکاح کيږي ښځې د څلورو خبرو لپاره د هغې دمال په وجه، د هغې د حسب په وجه، د هغې د ښايست په وجه او د هغې ددين په وجه. پس ځان کامياب کړه په ديندارہ ښځې باندې (يعنی ديندارہ ښځه غوره کړه)، په خاورو دې ککړ شي دواړه لاسونه ستا (که دا کار دی ونه کړ).

بناءً د ولي لپاره لازم ده چې خپله لور يا خور ديندارہ او متدين شخص ته په نکاح ورکړي.

په يو روايت کې د حضرت جليبيب رضی الله واقعه داسې راغلی ده: (عَنْ أَنَسٍ قَالَ: خَطَبَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى جُلَيْبِيبٍ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ إِلَى أَبِيهَا، فَقَالَ: حَتَّى أَسْتَأْمِرَ أُمَّهَا، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: " فَنَعَمْ إِذًا " قَالَ: فَانْطَلَقَ الرَّجُلُ إِلَى امْرَأَتِهِ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهَا، فَقَالَتْ: لَاهَا اللهُ إِذًا، مَا وَجَدَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا جُلَيْبِيبًا وَقَدْ مَنَعْنَاهَا مِنْ فُلَانٍ وَفُلَانٍ؟ قَالَ: وَالْجَارِيَةُ فِي سِتْرِهَا تَسْتَمِعُ. قَالَ: فَانْطَلَقَ الرَّجُلُ يُرِيدُ أَنْ يُخْبِرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِذَلِكَ، فَقَالَتِ الْجَارِيَةُ: أَتُرِيدُونَ أَنْ تَرُدُّوا عَلَى رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمْرَهُ؟ إِنْ كَانَ قَدْ رَضِيَهُ لَكُمْ، فَأَنْكِحُوهُ قَالَ: فَكَأَنَّهَا جَلَّتْ عَنْ أَبَوَيْهَا، وَقَالَا: صَدَقْتِ. فَذَهَبَ أَبُوهَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنْ كُنْتَ قَدْ رَضِيتَهُ فَقَدْ رَضِينَاهُ. قَالَ: " فَإِنِّي قَدْ رَضِيتُهُ ". فَزَوَّجَهَا، ثُمَّ فُزِّعَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ، فَرَكِبَ جُلَيْبِيبٌ فَوَجَدُوهُ قَدْ قُتِلَ، وَحَوْلَهُ نَاسٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَدْ قَتَلَهُمْ، قَالَ أَنَسٌ: " فَلَقَدْ رَأَيْتُهَا وَإِنَّهَا لَمِنْ أَنْفَقِ ثَيِّبٍ فِي الْمَدِينَةِ). مسند أحمد

ترجمه:- د حضرت انس رضي الله عنه څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د جلیبیب رضي الله عنه لپاره د انصارو د یوې ښځې په اړه د هغې پلار ته مرکه وکړه. هغه سړی وویل: زه به یې د مور څخه اجازه واخلم. پیغمبر علیه السلام وویل: داسې سمه ده. راوي وایې چې هغه سړی لاړ خپلې ښځې طرف ته. دا خبره یې هغه ښځې ته ذکر کړه . هغه ښځې وویل: دا خبره داسې نه کیږي. رسول الله صلی الله علیه وسلم پرته له جلیبیبه بل څوک پیدا نکړل؟ حال دا چې مونږ دا لور د فلاني او فلاني څخه منع کړه. راوی وایې چې هغه انجلی په پرده کې دا خبری اوریدلی. هغه سړی واپس روان شو غوښتل یې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم ددې خبری څخه خبر کړي. هغه انجلی وویل: آیا تاسو غواړئ چې د رسول الله صلی الله خبره رد کړئ؟ که چیرې رسول الله صلی الله ستاسو لپاره په دې خبره راضي وي ورته په نکاح یې ورکړئ لکه چې هغې د مور او پلار لپاره دا غوره وګڼله او دواړو وویل: تاریښتیا وویل: د هغې پلار رسول الله صلی الله علیه وسلم ته ورغی او وه یې ویل: که چیرې ته وربانديې راضي یی، مونږ هم وربانديې راضي یو. پیغمبر علیه السلام وفرمایل: زه وربانديې راضي یم. بیا یې هغه ته ورکړه. بیا اهل مدینه وو ته ددښمن څخه ویره پیدا شوه، جلیبیب په آس بانديې سپور شو (او ددښمن لوری ته ورغی) صحابه وو جلیبیب په داسې حال کې وموندلو چې هغه شهید شوی ؤ او شا او خوا یې هغه مشرکین پراته ؤ چې هغه وژلی ؤ.

همدا رنګه د حضرت سعید ابن المسیب رحمه الله څخه عبدالملك بن مروان بادشاه د هغه د لور مرکه وکړه د خپل زوی لپاره، په هغه وخت کې په شلو زرو درهمو، سعید ابن المسیب لور ورنه کړه. یو څه موده پس د هغه شاګرد ابو وداعه رح دری ورځې سبقو ته رانغی په څلورمه ورځ چې حاضر شو ده ورڅخه پوښتنه وکړه چې دا دری سبقه دې ولی قضا کړل؟ هغه وویل: زما ښځه وفات شوی وه په هغې مصروف وم، استاد ورته وویل بله ښځه دی ونه کړه؟ شاګرد ورته وویل: زه دوه درهمه لرمه په دې خو ښځه نه کیږي. استاد ورته وویل: چې زه یې درکوم، دستي یې خطبه وویله:.....

ابو وداعه رح چې کورته ولاړی په فکر کې غرق شو چې دا پیسې به له کوم ځای کومه؟ دروازه وټکیدله چې راووت دده استاد ولاړ دی او لور ورسره ده، ورته یې وویل دا ستا ښځه ده کورته یې بوزه.[حلیة الاولیاء]

د آزاد انسان په سر پیسې اخیستل په حقیقت کې د هغه خرڅول دي چې دا عظیمه ګناه ده لکه د نن صبا رواجي ولور.

په یو قدسي حدیث شریف کې راځي:عن أَبي هريرة - رضي الله عنه - ، عن النبيّ - صلى الله عليه وسلم - قَالَ :(قَالَ الله تَعالَى : ثَلاثَةٌ أنا خَصْمُهُمْ يَوْمَ القِيَامَةِ : رَجُلٌ أعْطَى بي ثُمَّ غَدَرَ ، وَرَجُلٌ بَاعَ حُرّاً فَأَكَلَ ثَمَنَهُ ، وَرَجُلٌ اسْتَأجَرَ أجيراً ، فَاسْتَوفَى مِنْهُ ، وَلَمْ يُعْطِهِ أجْرَهُ) . رواه البخاري

ترجمه:- رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي؛ چې الله تعالی فرمایلي دي: د قیامت په ورځ به زه د دری کسانو سره جګړه کوم، یو هغه کس چې زما په نوم دښمن ته آمان ورکړي او بیا په کې خیانت وکړي. بل هغه کس چې آزاد انسان وپلوري او پیسې یې وخوري. او بل هغه کس چې څوك په مزدوری ونیسي کار ورڅخه واخلي او مزد یې ور نه کړي.

د انجلی په عوض کې پیسې اخیستل خورا ناوړه، بد او حرام کاردی. علامه ابن عابدین رح وایې:(وَمِنْ السُّحْتِ : مَا يَأْخُذُهُ الصِّهْرُ مِنْ الْخَتَنِ بِسَبَبِ بِنْتِهِ بِطِيبِ نَفْسِهِ). رد المحتار

ترجمه:- حرام خبیث هغه مال دی چې اخلي یې خسر د زوم څخه په سبب د لور خپلې په خوښۍ سره.

په دې مال کې د ولور هم شامل دی او هغه مصارف هم شامل دي خسر یې د زوم له جانبه اخلي.

څوک چې د زوم د کورنۍ څخه پیسې اخلي دا به ددوه حالتونو څخه خالي نه وي یا به یې د مهر په نوم اخلي چې دا یواځې د منکوحې ښځې خالص حق دی او پرته د منکوحې ښځې له اجازته بل چاته جائز نه دي چې د هغې مهر واخلي او په جیب کې یې واچوي او یا به یې د ولور په نوم اخلي چې دا هم حرامې پیسې دي.

محترم شیخ الحدیث دوکتور مولوی نور محمد (ثاقب) حفظه الله د یو سوال په ځواب کې لیکلي دي: (کوم مقدار مهر چې د ښځې له طرفه پر زوج باندې لازم شي له هغه څخه سوا نور شی غوښتل حرام او رشوت دی.[بدر الفتاوی]

په مهر کې د منکوحې ښځې د پلار تصرف:

د منکوحې ښځې پلار یا بل کوم خپلوان نشي کولای چې دښځې په مهر کې پرته د ښځې د اجازت څخه داسې تصرف وکړي چې یا یې د ښځې خاوند ته یا بل چاته وبښي.

امام کاساني رح په دې اړه وایي: (فَدَلَّ ذلك كُلُّهُ على أَنَّ مَهْرَهَا مِلْكُهَا وَحَقُّهَا وَلَيْسَ لِأَحَدٍ أَنْ يَهَبَ مِلْكَ الْإِنْسَانِ بِغَيْرِ إذْنِهِ وَلِهَذَا لَا يَمْلِكُ الْوَلِيُّ هِبَةَ غَيْرِهِ من أَمْوَالِهَا فَكَذَا الْمَهْرُ). [البدائع والصنائع]

ترجمه: دا ټول په دې دلالت کوي چې مهر د منکوحې ښځې ملکیت او حق دی او بل چاته جائز نه دي چې وبښي د انسان ملکیت بل چاته وبښي بدون د هغه داجازت څخه. له دې امله لکه څرنګه چې ولي ددې واک نلري چې هبه کړي د هغې ښځې مال بل چاته، همداسې مهر هم دی.(یعنی نشي هبه کولای مهر د هغې بل چاته).

آن تردې پورې چې فقهاوو لیکلي دي، که چیرې کوم خاوند خپلې ښځې ته د هغې معجل مهر ورنه کړي، منکوحه ښځه کولای شي چې د پوره مهر د ترلاسه کولو پورې ځان خاوند ته تسلیم نه کړي.[البدائع]

د مهر وجوب او د مهر اندازه:

ښځې ته مهر ورکول پر خاوند واجب دی او دا یواځې د منکوحې ښځې حق دی او یواځې ښځه کولای شي په اړه یې تصمیم ونیسي. مهر د پیغلې او کونډې دواړو لپاره واجب دی. ښځه لکه دنورو حقوقو په څیر دمهر په اړه هم دتصمیم نیولو مالکه ده؛ چې څومره مهر ټاکي البته چې اندازه به یې د لس شرعي درهمو څخه کم نه وي.

په قرآن کریم کې د مهر د وجوب لپاره لاندې آیتونه راغلي دي: {وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً }النساء:۴

ترجمه:- او ورکړئ ښځو ته د هغوی مهرونه د ډالۍ په توګه.

هغه مهم ټکی چې د دغه مبارک آیت نه استنباطیږي:

۱-مهر (صداق) د ښځې په وړاندې د نارینه د ریښتینولۍ څرګندونه کوي.

۲-د (هُنَّ) ضمیر دا جوتوي چې مهر خپله په ښځه پورې تړاولري ، نه پلار، مور او ورور او مهر د پلار لپاره د لور د لویولو په مقابل کې مزدوري نه ګڼل کیږي.

۳- د (نحلة) کلمه چې په آیت کې ذکر شوی ده ، د انکته روښانه کوي چې مهر د انجلۍ قیمت نه دی.

په یو بل مبارک آیت کې رازي:{وَأُحِلَّ لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكُمْ أَنْ تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً}النساء:۲۴

ترجمه:- او حلالی کړی شوي دي تاسې ته (ټولی ښځې) چې پرته له دوی څخه دي(په دې شرط) چې طلب وکړی تاسې د (هغو) په مالونو خپلو (چې مهر دی) په دې حال کې چې ساتونکي شئ(دخپل دین نکاح سره) نه زنا کوونکي پس هر هغه ښځه چې نفع واخیسته تاسې په هغې سره له دې (منکوحو ښځو) څخه نو ورکړئ تاسې دوی ته مهرونه ددوی په دې حال چې فرض کړی شوی دی.

الله تعالی مهر ته فرض ویلي دي یعنی مهر معلوم او فرضي حق دی. امام آلوسي د (فریضة) یوه معنا داسې کړي ده:(أي فرض ذلك فريضة).روح المعاني

الله جل جلاله فرمایلي دي:{فَانْكِحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ}النساء:۲۵

ترجمه:- نو په نکاح واخلئ (د بل چا) وینزې په اذن د خاوندانو ددویاو ورکړې تاسې دوی ته مهرونه ددوی په معروف (په نیکه وجه).

همدا راز د مهر کمه اندازه لس شرعي درهم ده او زیاتې اندازې لره حد نشته. حضرت علي کرمه الله وجهه ویلي دي:(لا یکون مهرا أقل من عشرة دراهم). سنن الدارقطني

ترجمه:- حضرت علی رضي الله عنه فرمایې نه به وي مهر کم د لسو درهمو څخه.

د مهر زیاته اندازه معلومه نه ده، ولی بهتره هغه نکاح ده چې مهر په کې کم او اسانه وي. په حدیث شریف کې رازي: عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:(أَعْظَمُ النِّسَاءِ بَرَكَةً أَيْسَرُهُنَّ صَدَاقًا). المستدرك للحاكم

ترجمه:- د حضرت عائشې رضي الله عنها څخه روایت دی چې رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي: لوی ښځې د برکت له لحاظه هغه دي چې مهر یې اسانه وي.

د پیغمبرعلیه السلام په وخت کې نکاحونه ساده تړل کیدل او زیات مصارف به په کې نه ؤ. د حضرت فاطمي رضي الله عنها د واده کیسه په لاندې ډول ده:(عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ عُمَيْسٍ قَالَتْ: كُنْتُ فِي زِفَافِ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَلَمَّا أَصْبَحْنَا جَاءَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْبَابِ، فَقَالَ: «يَا أُمَّ أَيْمَنَ، ادْعِي لِي أَخِي» فَقَالَتْ: هُوَ أَخُوكَ وَتُنْكِحُهُ، قَالَ: «نَعَمْ، يَا أُمَّ أَيْمَنَ» فَجَاءَ عَلِيٌّ، فَنَضَحَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْهِ مِنَ الْمَاءِ وَدَعَا لَهُ، ثُمَّ قَالَ: «ادْعِي لِي فَاطِمَةَ» قَالَتْ: فَجَاءَتْ تَعْثُرُ مِنَ الْحَيَاءِ، فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «اسْكُنِي، فَقَدْ أَنْكَحْتُكِ أَحَبَّ أَهْلِ بَيْتِي إِلَيَّ» قَالَتْ: وَنَضَحَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيْهَا مِنَ الْمَاءِ). المستدرك للحاكم

ترجمه:- د حضرت اسماء بنت عمیس رضي الله عنها څخه روایت دی، هغه وایې چې زه د حضرت فاطمې رضي الله عنها په واده کې وم. کله چې پر مونږ صبا شو رسول الله صلی الله علیه وسلم دروازی ته راغی، او وه یې ویل: ای ام ایمن! ماته زما ورور راوغواړه. هغې وویل: هغه ستا ورور دی آیا نکاح ورته بسته کوی؟ پیغمبر علیه السلام وویل: بلی! ای ام ایمن. حضرت علی رضي الله عنه راغی نبي علیه السلام ورباندې اوبه وپاشلی او دعاء یې ورته وکړه. بیایې وفرمایل: ماته فاطمه راوغواړئ. حضرت اسماء رضي الله عنها وویل: فاطمه رضي الله عنها راغله چې د ډیری حیاء له امله رالویدله.

پیغمبرعلیه السلام ورته وویل: په ارامه شه بیشکه ته مې په نکاح سره ورکړی هغه چاته چې زما په کور کې تر ډیرو محبوب شخص دی ماته. اسماء رضي الله عنها فرمایي چې بیا پیغمبرعلیه السلام ورباندې اوبه وپاشلی.

مفتي محمد فريد رحمه الله په فتاوی فريديه کې ليکلي: زياتوالی په مهر کې مباح دی، ليکن افضل نه دی ددې اثر د وجی نه (أَلاَ لاَ تُغَالُوا بِصُدُقِ النِّسَاءِ) سنن أبی داود او کوم مباح چې د فساد او گناه ذريعه جوړه شي هغه ممنوع گرځي.(فتاوی فريديه).

کله چې د حضرت عمر رضي الله عنه دخلافت پر وخت په مهرونو کې زيادت رامنځ ته شو، حضرت عمر رضي الله عنه وغوښتل چې د مهر لپاره مشخصه اندازه وټاکي تر څو د زياتو مهرونو مخه ونيسي، ولی د يوی ښځې له خوا ورباندې علمي نيوکه وشوه. په يو روايت کې رازي: (عَنْ مَسْرُوقٍ قَالَ: رَكِبَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ مِنْبَرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ قَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ مَا إِكْثَارُكُمْ فِي صَدَاقِ النِّسَاءِ وَقَدْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَصْحَابُهُ ، وَإِنَّمَا الصَّدَقَاتُ فِيمَا بَيْنَهُمْ أَرْبَعُ مِائَةِ دِرْهَمٍ فَمَا دُونَ ذَلِكَ، فَلَوْ كَانَ الإِكْثَارُ فِي ذَلِكَ تَقْوًى عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَوْ مَكْرُمَةً لَمْ تَسْبِقُوهُمْ فَلا أَعْرِفَنَّ مَا زَادَ رَجُلٌ صَدَاقَ عَلَى أَرْبَعِ مِائَةِ دِرْهَمٍ. قَالَ: ثُمَّ نَزَلَ فَاعْتَرَضَتْهُ امْرَأَةٌ مِنْ قُرَيْشٍ. فَقَالَتْ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ نَهَيْتَ النَّاسَ أَنْ يَزِيدُوا النِّسَاءَ فِي صَدُقَاتِهِنَّ عَلَى أَرْبَعِ مِائَةِ دِرْهَمٍ؟ قَالَ: نَعَمْ.قَالَتْ: أَمَا سَمِعْتَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي الْقُرْآنِ؟ فَقَالَ: فَأَنَّى ذَلِكَ؟ فَقَالَ: أَمَا سَمِعْتَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَقُولُ: {وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنْطَارًا فَلا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا} [النساء: ٢٠] . فَقَالَ: اللَّهُمَّ غُفْرَانَكَ، كُلُّ النَّاسِ أَفْقَهُ مِنْ عُمَرَ. الَ: ثُمَّ رَجَعَ فَرَكِبَ الْمِنْبَرَ فَقَالَ: أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي قَدْ نَهَيْتُكُمْ أَنْ تَزِيدُوا النِّسَاءَ فِي صَدُقَاتِهِمْ عَلَى أَرْبَعِمِائَةِ دِرْهَمٍ فَمَنْ شَاءَ أَنْ يُعْطِيَ مِنْ مَالِهِ مَا أَحَبَّ). المقصد العلي في زوائد أبي يعلی الموصلي

ترجمه:- د امام مسرق رحمه الله څخه روايت دی هغه وايې حضرت عمر رضي الله عنه د رسول الله صلی الله عليه وسلم ممبر ته وختلو بيا يې وويل: ای خلکو! دا څه دي زيادت ستاسې د ښځو په مهرونو کې او ؤ د رسول الله صلی الله عليه وسلم او د هغه اصحاب او ؤ مهرونه د هغوی په منځو کې څلور سوه درهمه او يا ددې نه کم. که چيرې په مهرونو کې زيادت تقوی وی دالله تعالی په نزد او يا دا عزت وی له هغوی څخه به تاسې نه وی مخکې شوي، زه داسې څوک نه پيژنم چې زيات کړي دې وي کوم سړي مهر د څلور سوو درهمو څخه. بيا حضرت عمر رضي الله عنه را کوز شو. يوی ښځې د قريشو ورباندې اعتراض وکړ او ورته يې وويل: ای امير المؤمنينه! منع دی کړل خلك له دې نه چې دڅلورو سوو درهمونه څوك زيات مهر ور نه کړي ؟ هغه وويل: بلی! هغه ښځې وويل آيا تا نه دي اوريدلي چې الله تعالی په قرآن کريم کې څه فرمايلي دي؟ هغه ورته وويل : په قرآن کريم کې چيرې دي؟ هغې ښځې وويل: ايا تا نه دي اوريدلي چې الله تعالی فرمايلي دي: {وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنْطَارًا فَلا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا} [النساء: ٢٠] . حضرت عمررضي الله عنه وفرمايل: ای الله له تانه ښنه غواړم. ټول خلك زيات پوهه دي پرته له عمره. بيا را وگرځيد او ممبر ته وختلو او وه يې ويل: ای خلکو! ما تاسې منع کړي وی ددې نه چې تاسو زيات ورنه کړئ د ښځو مهرونه د څلورو سوو درهمو څخه، پس د چا چې خوښ شوه چې ورکړي(ښځو ته) د خپل مال څخه څومره چې يې خوښه وی.

د مهر د وجوب حکمت:

په اسلام کې مهر د ښځو د عزت او د هغوی سره د واده کولو د خواهش نښه ده.

د مهر وجوب د فرضيت تر شا حکمت د دې ترون خطر او حيثيت څرگندوي، د مهر په ورکړی سره د ښځې عزت او او درناوی کول دي، ښځې ته مهر ورکول د ښه ازدواجي ژوند د جوړولو لپاره تعهد دی او په نيکی سره د نکاح ددوام ثبوت دی، د مهر په ورکولو سره د ښځې حيثيت او مقام لوړول دي او دجاهليت د رسم ماتول دي.